

DISKUSIJA
DISCUSSION

Medij. istraž. (god. 6, br. 2) 2000. (147-148)

Nova strategija za neovisne i pluralističke medije u Hrvatskoj
A New Strategy for Independent and Pluralistic Media in Croatia
Zagreb, 10.-11.studenog 2001. Zagreb, 10-11 November 2001

O medijskoj politici (s naglaskom na ulogu Hrvatske televizije) te odnosu medija i politike, novinara i političara

Mirjana Didović*

Što se tiče stanja u hrvatskim medijima i novinarskoj javnoj riječi, smatram da je ono doista zabrinjavajuće – i to stoga što je medijska javnost jedna od važnih sastavnica demokratskog sustava, i bez poboljšanja odnosa i stanja u tom području, jednostavno nije moguće očekivati poboljšanje ukupnog političkog života u Republici Hrvatskoj. Ovakva medijska situacija izravni je rezultat ne samo desetogodišnje dominacije HDZ-a, nego i starijih odnosa i interesa, kao i kroničnog izostanka nezavisne kritičke javne riječi na ovim prostorima.

U proteklih deset godina, najveći dio medija, posebice HTV, HDZ je oblikovao kao svoja propagandna sredstva. Ta vrsta oblikovanja medija zahvatila je sve aspekte: strukturalni, personalni, zakonodavni, finansijski, idejni itd. Posljedice takvog razumjevanja uloge medija bile su i jesu pogubne – jer medijska scena nije (bila) uređena prema demokratskim standardima. Političke posljedice ovakvog odnosa prema medijima, posebno prema Hrvatskoj televiziji – bile su još jedan argument i za međunarodnu izolaciju Hrvatske od međunarodne zajednice – i zaista je začudno da HDZ nije učinio ništa da na primjer demokratizira medije i time otkloni prigovore međunarodne zajednice, a što je najvažnije da time omogući građanima Hrvatske da uživaju Ustavom zajamčenu slobodu u javnosti i medijima. Hrvatska televizija je, dopustivši da je se instrumentalizira u manipulaciji s kulturom, načinila dugoročnu štetu – promičući koncepciju u kojoj je kultura bila svedena na: jedno glazbalo, jednu slikarsku tehniku i jedan sport!

Ulogu Hrvatske televizije na medijskoj sceni istaknula sam iz jednostavnog razloga: jer je HTV, u našim uvjetima, važna politička, kulturna i općeinformativna institucija – ne samo zato što ima monopol na državnoj razini, nego i zbog činjenice da živimo u osiromašenom društvu u kojemu građani ne konzumiraju druge medije.

* Mirjana Didović, saborska zastupnica SDP-a / MP from the Social Democratic Party.

Ovim primjerima odnosa HDZ-a prema HTV-u htjela sam zapravo podsjetiti na važne činjenice za koje držim da moraju biti polazište svakog novog uređenja medij-skog sustava u Hrvatskoj. Važan cilj promjena je – nova demokratska medijska politika i iz nje izvedeni novi medijski sustav, u kojem prioritet ima javna televizija koja mora osigurati jednakost u pristupu za sve demokratske političke interese i ideje, u skladu s načelom odgovorne autonomije institucije. Nova medijska politika važna je stoga što političku kulturu jednoga naroda, kao dio opće kulture, nije moguće u cijelosti demokratizirati bez demokratske javnosti i autonomnih i odgovornih medija, no-šenih visokim kriterijima stručnosti profesionalne etičnosti.

I na kraju, želim kazati nešto o samom odnosu novinara i političara, medija i politike. Smatram, naime, da je stanje medijske scene u pravilu preslika političke scene. I stoga političari ne smiju optuživati novinare kao jedine krivce za manjkavu razinu javne riječi. Odnos i "krivnja" su obostrani, jer i novinari i političari dijele isti prostor javnosti. Manipuliranje javnošću moguće je jedino u interesnoj sprezi dijela političara i dijela urednika i novinara. Ta interesna sprega pravi je uzrok žilavosti odnosa koji reproduciraju situacije manipuliranja i instrumentalizacije medija. Nizom zakonodav-nih i proceduralnih mjera, mjera koje standardiziraju demokratsku političku kulturu i u sferi medija, moguće je s vremenom postići da mediji ne budu servis pojedinačnih ili grupnih interesa, nego da budu prostor dokazivanja i afirmacije svih demokratskih ideja i interesa, prostor afirmacije javnih političkih programa.

Hvala